

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Sefer Mivḥar ha-peninim

Ibn-Gabirol, Shelomoh Ben-Yehudah

הדוהי-ןב המלש, לוריבג ןבא

Be-Ṭshernoṽits, 615 = 1854

הונעה רעש

[urn:nbn:de:kobv:517-vlib-12379](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:kobv:517-vlib-12379)

שער היחוד

אמרו להכם ספר לנו מהות הבורא. אמר הדבור במה שלא יושג אולת יחשב. והמחלוקת במה שלא תגיעהו המחשבה. הטא הוא. ואמר שחכם נכנס אל אנשים שהיו חולקי' בדברים אמר להם לא תשלם לכם העצה. אמרו לו ולמה. אמר לדם שהעצה היא ההסכמה.

שער הענוה

אמר החכם. קרן המשכיל ענוה: קרן הכסיל עזות ועקב כל ענוה שלום. ואמר החכם אני שומע דבר רע ולא אשגיה עליו: א"ל ולמה. א"ל מפני שאני ירא שאשמע קשה ממנו. ואמר השתיקה לכסיל: היא תשובתו: ואמר שלשה דברים מי שאינם בו לא ימצא בו טעם האמונה. ענוה שישויב בה אולת הכסיל. ויראה שתמנע מן העבירות. ודעת נוחה שיפיים בו בני אדם: ואמר שאדם אחד בא לפני הכם אחד ואמר

17

פירוש

אמר הדבור במה שלא יושג. כמו שכתבנו בהקדמה: אולת יחשב. אם ידבר בו הרבה ויחשוב שיגיע לתכליתו: והמחלוקת להיות נחלק עם אחרים בסברות: הטא היא: כי ודאי יטה אל מני הדך האמת ומקלץ בנטיעות ס"ו: לא תשלם לכם העצה. על מה שפיתס נועלים להחוכח: שהעצה היא ההסכמה. כלומר על מה שיכולים להסכים ולהכריע ולהשלים הענה ובדברים אלו ילאו כל החכמים בחכמתם להשיג מהותו בשום ענין רק בהחלט גמור שהבורא יתברך לעד זכרו הוא נמצא קדמון ואין יחיד כיחודו בשום דמיון כלל:

שער הענוה קרן המשכיל. מלשון וירס קרן לעמו (ההלים קמח). כלומר קרני הוד של המשכיל היא הענוה: וקרן הכסיל עזות. כלומר שהוא מתגאה בעזות מלחו ובו מתפאר: ועקב וסוף כל ענוה שלום שישלימו אחו כל אויביו: קשה ממנו. אם אשגו לו הוא יחפני יותר: ענוה. שישחוק ובו ישיב אולת הכסיל: ויראה מהקב"ה

שער הענוה ח

לו אני רואה בני אדם שהם מזיקים ונפשי יעצתני שלא
 אתערב עמהם אמר לו לא תעשה כי לא תוכל לעמוד
 בלעדיהם • וגם הם אינם יכולים לעמוד בלעדך • כי
 הם צריכים לך ואתה צריך להם • אך היה ביניהם חרש
 שומע • עור רואה • אלם מדבר • ואמר אין זו מדה
 טובה שימנע מהזיק • אבל מדה טובה היא שיסבול
 הנזק • וישאלו לחכם מה המדות הטובות • אמר סבל •
 והמדות הרעות • אמר נקמה • ואמר אדם אחד גרף אדם
 חכם • אמר לו אחד מתלמידיו רבי תן לי רשות בו • אמר
 לו החכם • אינו חכם מי שמרשה לרעה • ואמר מי שרב
 סבלו רב ענוותנותו • ימעטו חומסיו וירבו עוזריו •
 ואמר אחרית כל קמטה הרטה • ואחרית כל ענוה שלום •
 ואמר מי שהוא עניו יהיה אדון • ומי שיתכונן יוסיף לקח
 חכמה • ואמר אני מנשא עצמי שיהא שום עון שוקל
 יותר

פירוש

מהקב"ה : שהם מזיקים • לעלמם ולנפשם במעיהם הרעים : שלא
 אתערב עמהם • להוכיחם רק ארחיק מהם : בלעד הם • שצריכים
 להם ליטובו של עולם : בלעדך • שצריך אתה ללמדם ולהדריכם לדרך
 הישר : אך • זאת עשה ותיבל לעמוד עמהם : היה ביניהם חרש • חס
 אתה שומע מקנחריס נגד חוכחתך : ושומע • דבריהם ולתקנם : עור •
 במה שעושים נגד כבודך : ורואה • מעשיהם והדרך הטוב להם :
 אלם • שלא להשיב כפי אולתם : ומדבר • מה שצריך לרפואת נפשם :
 מדה טובה • שיתפזר בו האדם במה שמונע עלמו מלהזיק לאחרים :
 שיסבול הנזק • הנעשה לו : שמרשה לרעה • שנותן רשות לעשות דבר
 רע כמו נקמה שנאמר לא תקום (ויקרא יט) : ימעטו חומסיו •
 שימנע חן אף בעיני לטעים : וירבו עוזריו • שידוע שהוא לא התחיל
 בקלקלה : יהיה אדון שיא חן בעיני כל רואיו לעשותו אדון • כי לא יראו
 ממנו שיכביד עליהם עולו : אני מנשא עצמי שיהא וכו' • כלומר בדבר

במה
 שלא
 אל
 לכם
 חכמה
 עיוות
 שומע
 שאמר
 היא
 ימצא
 גיל
 ים
 ואת
 יחשב
 זליקת
 ה' מי
 על מה
 ה שיכולים
 בחכמתם
 זכרו הוא
 ים קמח)
 וקרן
 ועקב
 חס אש
 ויראה

שער הענוה

יותר מפשעי : ואמר מי שאינו מושל בכעסו • אין שכלו שלם : ואמר השתיקה מענות השופה • טוב מענותו : ואמר איזהו גבור • מי שמשים את האולת בענותו וכובש את כעסו : ואמר כל מי שאינו מושל בכעסו כל שכן שאינו מושל בזולתו : ואמר העניו • מרכבת הכסיל • ואמר מי שלא סבל דבר אחד • ישמע דברים הרבה : ואמר העז והנצוח • לעניו • ואמר תחלת ריוח העניו : שיעזרו אוהו בני אדם על הסבל • ואמר שאדם אחד גרף חכם • אמר לו אל תפליג בגדופנו • והנח לשלום מקום : ואמר מי ששמע דבר שאינו כרצונו ושותק עליו • יפסוק ממנו מה שמואס בו : ואמר מצאתי הענוה שהיא עוזרת לי מכל אנשי : ואמר שאדם אחד גרף חכם אחד • ורדף אחריו עד ביתו הולך ומגרף • אמר לו החכם אמור פה כל מה שבלבך ושוב לך קודם שישמעוך קצת מנבלינו ותישמע מה שתמאס ותקח מכות בשכר רוע מעלליך : ואמר שאדם אחד גרף חכם אחד אמר לו החכם אתה לא הנחת מאומה ממה שידיעת

כי

פירוש

זה אני מנשא על חבירי טיט לי יחרון במה שאין כוס עון שקול נגד פשעי • ואם כן למה מנשא עלמי : שמשים את האולת בענותו • כלומר שמחשב לאולת אם הוא מטיב למכעיסיו • כל שכן שאינו יראוי למחול בזולתו : מרכבת הכסיל סכונל אולת הכסיל : העז והנצוח לעניו מכח שתיקותו הוא מנלח על הסבל ושותק עוזרים לו אל תפליג בגדופנו שחכם מרבה לדבר בגדופי ושחך נודע על שאיך כובש כעסך ותף אמר כל הסוסל במומו פוסל : • מקום שיסאר עוד מקום פנוי להשלים עתך : שמואס בו דברים רעים וקשים יותר ממה ששמע כבר : מכל אנשי יותר מכל קרובי : מנבלינו • נבלים כמוחק : יותר • כלומר ולא גלה

נבלותך

שער הענוה ט

בי : ומה שידע בכך הבורא יותר : ואמר במשוך הכף אל
תחטיאך * ואמר דוהים בסכל צער מה שהוא גדול ממנו :
ואמר מי שבחר בטוב יברח מן הרע :

שער המחילה אמר החכם המחילה לנבל כפי
שהגון לנדיב : ואמר מהל על

שהרע לך : ותן למי שמנע ממך : ואמר ההודאה בעון
הטענה כבקשת המחילה : ואמר הודה בעונך ובקש
מחילה כי כפירת העון שתי העונות : ואמר מהל חטא
אוהבך : ואל תתגלה לשנאך : ואמר אם תקום תדאג :
ואם תמחול : תעלוץ : ואמר כי מלך אחד צוה להרוג
עדת אסירים : אמר אחד מהם אדוני המלך אם אנתנו
הרענו לחטא : הלא אתה תטיב כשתאמר הרפו לאלה
הנבלים : ולא היה אדם בהם שהטיב לדבר כזה ונמנע
המלך ולא הרגם : ואמר כי מלך אחד צוה להרוג חכם
אחד : אמר לו אחד מיועציו אתה יכול לעשו' מה שלא
עשית

פירוש

ככלוחך לפני כל ולמה אתה מגלה נבלותי : במשוך הכף : המכה כך בנגזרת
צורא בעניות ביסורין אל תחטיאך * נגד יולרך : בטוב
ו:למות האדם :

שער המחילה לנבל : למחול לו אע"פ שאינו ראוי לכך : תהיה
כפי שהגון לנדיב : ההודאה בעון הטענה * אם
חנך מודה לך שחטא כנגדך בדבר שאתה עוטנו וזאלו למה עשה כך וכך
יהי' צעייך כבקשת המחילה ומחול לו : שתי עינות * א' שחטא בה' וב'מה
שכופר * ואל תתגדה לשנאך : אם שנאך חטא נגדך אל תתגלה לו כאלו
ידעת מחטאו * או פי' מחל חטא אוסבך * ובשביל זה חזכה שלא תתגלה
להם לשנאך לשנוא אוסך : תקום : לעשות נקמה : תדאג : אחר המעשה
ותתחרט : תעלוץ : תממם : אסירים : תפיקיס : אתה יכול לעשות

פמיד

שכלו
ענותו:
בוכש
ל שכן
סיל
יבה :
עניו :
אחד
שלום
ישותק
הענוה
גדף
מר לו
קודם
מכות
אחד
שידיעת
עון בקול
ענתו
גו ראוי
וח לעניו
בגדופנו
וחף אמר
יס עמד
בל אנשי
ולא גלה